

ФАКУЛТЕТ ПО ЖУРНАЛИСТИКА И МАСОВА КОМУНИКАЦИЯ

СТАНОВИЩЕ

от Проф. д.н. Николай Палашев, УНИБИТ

за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в научна област 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Медии и комуникации – Връзки с обществеността) с дисертационен труд на тема: „Четвъртата индустриална революция и предизвикателствата пред PR”, представен от Цветелина Емилова Динева, редовен докторант в катедра „Комуникация, връзки с обществеността и реклама“ на Факултета по журналистика и масова комуникация, с научен ръководител: Проф. д-р Венцеслав Бондиков

I. Оценка на качествата на дисертационния труд

Дисертационният труд отразява достатъчно добре подготовката и научните достижения на докторанта в областта на обществените комуникации и конкретно в сферата на комуникационния подход PR и взаимодействията му с политиките, отнасящи се до спецификата и характера на Четвъртата индустриална революция (“Индустрия 4.0”). От тази гледна точка, актуалността и значимостта на дисертационния труд се изразява най-вече по посока на развитите в труда тези за влиянието на технологичния прогрес върху информационните технологии и техническите средства за комуникация, както и по отношение на комуникационните взаимодействия между човека и изкуствения интелект, въпреки че тук не може да се говори за пълноценност на комуникационните връзки и отношения.

Проучванията на докторанта на теоретичните източници са задълбочени и изчерпателни в достатъчна степен. Това е видно и от гледна точка на структурата и съдържанието на дисертационния труд, които от своя страна отговарят на тематиката, критериите, изискванията и спецификата на професионално направление 3.5. „Обществени комуникации и информационни науки“.

Тъй като дисертационният труд е интердисциплинарен, може да се каже, че методите на изследване са съобразени с разглежданата тематика. В тази връзка, чрез концептуалния и релационен анализ, докторантът е успял да докаже нови факти, най-вече свързани с преформатирането на комуникационната технология и техники в условията на „Индустрия 4.0“. Ще отбележа и това, че докторантът, чрез направения от него сравнителен анализ по отношение на статистически данни и социологически проучвания е успял да намери доказателства за своите дисертационни тези. В този смисъл ще подчертая разработените въпроси за: ролята на съвременните средства за

комуникация по отношение на „Индустрия 4.0“; развитието и внедряването на т.нар. „мрежови иновации“ по отношение размяната на идеи; внедряването на цифровите технологии и въздействието им върху качеството на комуникационния процес, свързан с динамиката на „Индустрия 4.0“; разгледаната специфика на новите тенденции при обществените комуникации, свързани със създаването на нови комуникационни полета /социалните мрежи/ и влиянието им върху PR, разглеждан като един от съвременните комуникационни подходи.

В дисертационния труд ясно и точно е дефинирана проблемната област, а именно наблюдаваните промени в поведението на PR субектите във връзка с динамичното развитие на „Индустрия 4.0“.

Предложената за становище дисертация „Четвъртата индустриална революция и предизвикателствата пред PR” притежава достатъчна научна стойност по отношение на установените факти, направени изводи и установяването на нови факти и тенденции в областта на обществените комуникации и в частност в сферата на комуникационния подход PR.

Ползваната литература от докторанта е от автори, които са безспорни авторитети в своите проблемни, научни области и в този смисъл считам, че посочената библиография съответства на характера и спецификата на дисертационния труд.

Нямам особени забележки по отношение на езика и стила на докторанта.

Представеният от кандидата Автореферат отговаря на изискванията и е съотносим към текста на дисертационния труд.

Не съм установил плагиатство.

II. Приноси на дисертационното изследване

При изследването на проблемните области, докторантът посочва пет основни научни и научно-приложни приноса, от които без забележки приемам следните:

- Дефинирането на същността и значението на PR в условията на „Индустрия 4.0“. тук става въпрос за установяване на иновативни подходи, като се набляга на креативността.
- Анализът и оценката на нарастващата роля на PR по отношение на информирането на обществото за променящия се характер на социалните приоритети в условията на „Индустрия 4.0“.
- Анализ и оценка на необходимостта от адаптиране на PR към промените в информационната среда с появата на дигиталната епоха.
- Анализ и оценка на ефекта от функционирането на PR по отношение на публичната комуникация в дигитална среда, особено в условията на кризи и кризисни ситуации, каквато днес е пандемията „Ковид – 19“.
- По отношение на посочения пети принос, свързан със „социалните трансформации в областта на комуникациите“, произтичащи от спецификата на „Индустрия 4.0“, считам, че не може да се приеме като принос, а единствено като част от изводите в дисертационния труд, тъй като в случая липсва дефиниране на проблема както и предложение за

решение. Освен това трудно мога да приема, че има същински социални трансформации, като се има предвид, че при социалните роли в комуникационния процес няма и не може да има промяна, докато съществува човешката цивилизация. По-скоро съм склонен да приема мнението на докторанта, че са необходими задълбочени изследвания по отношение на наблюдаваните трансформации в сферата на социалното, породени от „Индустрия 4.0“, като основният въпрос е дали не става дума за имитация на социални трансформации в сферата на комуникациите. Но като положителен момент отбелязвам това, че докторантът поставя този проблем.

Като имам предвид казаното, то считам, че приносите, посочени от докторанта са авторски, допринасят за развитието на науката за обществената комуникация и са приложими в практиката.

III. Бележки и препоръки

Нямам особени критични бележки, освен:

- Докторантът следва да прецени понятиения си апарат във връзка с повишаване степента на научна коректност. За пример ще посоча, че в дисертацията има неяснота по отношение на термина „комуникационен канал“, при условия, че съществуват научно доказани разработки какво точно трябва да се разбира под „комуникационен канал“. Друг пример е използваният от докторанта термин „PR технология“, който в контекста на дисертацията ограничава разбирането за ролята и значението на PR в условията на „Индустрия 4.0“. Тук, предложението ми към докторанта е да използва определението „комуникационен подход“.
- Като препоръка ще посоча, че в бъдещите си разработки, докторантът да обърне внимание на принципите на информиране, които са научно дефинирани към настоящия момент. Тази препоръка се отнася най-вече по отношение на посоченото в принос № 2.
- Разбира се, посочените тук бележки и критики в никакъв случай не намаляват научното и научно-приложното значение на дисертационния труд. Напротив, те са направени единствено в посока на неговото обогатяване и повишаване на научната му и научно-приложна стойност.

IV. Публикации и участия в научни форуми

Като имам предвид представените материали и документи от страна на докторанта, включително и направените научни публикации, то считам, че изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ за апробиране и оповестяване на резултатите от изследването според чл. 5, т. 5 са изпълнени. Считам също така, че минималните национални изисквания по чл. 63, ал. 1, т. 4 и чл. 69, ал. 3 са покрити.

V. Заключение

Като имам предвид посоченото по-горе, както и като имам предвид научните и научно-приложните достойнства на дисертационния труд, а също и направените приноси в областта на обществените комуникации и в частност във връзка с ролята и значението на PR в условията на „Индустрия 4.0“, предлагам на уважаемото жури да присъди на Цветелина Емилова Динева образователна и научна степен „Доктор“ по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Медии и комуникации – Връзки с обществеността).

Дата:

Рецензент:

проф. д.н. Николай Палашев